TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

Office 7th and Commercial St., opposite Post Office

Post Office Address: Toveri, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF
Sulo Syvänen, Alex Sevo, A. N. Koskela, K. E. Heikkinen, Geo. Gratchef.

Phones: Office 365; Editorial Department 832.

Entered as second-class mail matter July 13, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Suomen taloudellinen vararikko

Suomen valkoiset mellastajat alkavat nyt tuntea kolmivuotisen hulluttelunsa seuraukset. Maan raha-asiat ja valtiotalous ovat niin surkeassa tilassa, että porvaritkin, ainakin tietoisimmat heidän joukostaan, alkavat käsittää pelastumisen mahdottomuuden umpikuljusta, johon mielettömällä huushollilla on jouduttu. Parhaiten kuvaa tilannetta seuraava erään Suomen toverilehden lausunto:

Päivä päivältä huononee Suomen taloudellinen asema. Kaikista ponnistuksista huolimatta laskee markan kurssi yhä ulkomailla ja täällä kotimaassa on kansa nääntyä raskaan verokuorman alle. Köyhät kärsivät kaikkein kovimmin. Välilliset verot painavat heitä hirmuisesti jo nyt, mutta niiden lisäämistä suunnitellaan sentään. Talonpojatkin alkavat köyhemmillä seuduilla katkerasti katua, että ovat olleet auttamassa tällaisen tilanteen syntymistä. Eikä varsinaisten porvarienkaan asema tunnu enää yhtä varmalta kuin ennen. Yhä selvemmin he alkavat huomata koston jumalattaren kintereillään. Vähitellen rupeavat valkoiset näkemään ja nauttimaan työnsä tuloksista. Lyhyesti: ollaan umpikujassa, josta ei näytä olevan poispääsyä.

Ei asema näytä paranevan siitäkään, vaikka totuutta koetetaan estää kaikin keinoin ilmi tulemasta. Toinen toisensa jälkeen nypitään työväen johtajat vankiloihin, entisiä ei lasketa pois ja painokanteita tulee tukuttain; mutta kaikista näistä toimenpiteistä huolimatta horjuu tasavallan taloudellinen perustus. Että turmio on tulossa, sen ymmärtävät älykkäämmät porvareistakin varsin hyvin. Se tietämys viekin heiltä yöunen ja jäytää juhlamielen. Kesken iloista humua he huomaavat pääkallomiehen takaa ammottavan tyhjyyden. Tyhmimmillä on laihana lohdutuksena se, että Venäjällä on muka asiat vieläkin hullummin. Lukemattomissa kirjotuksissa ja puheissa he jauhavat ja märehtivät tuota väitettään, mutta ajattelevia se ei tyydytä. He huomaavat joutuneensa siihen kohtaan ajassa, jolloin kysytään: ollako vai eikö olla.

Että näin on käynyt, ei ole ollenkaan ihmeellistä kaiken sen huseerauksen jälkeen, jota tässä maassa on jo kohta kolme vuotta harjotettu. Täällähän on eletty kuin viimeistä päivää, toimittu niinkuin jokaisella suomalaisella olisi vähintään Kroisoksen rikkaudet takanaan. Että sellaisesta elämästä täytyy ennenpitkää tulla loppu, on itsestään selvää. Eihän tämä köyhä, hyisen jäämeren partaalla elävä ja pakkasen ja nälän kanssa kamppaileva kansa jaksa ajanpitkään elättää ja varustaa kahta sotajoukkoa rinnakkain, ei hankkia ja hoivata meri- ja ilmalaivoja, ei rakentaa linnotuksia eikä kustantaa niissä olevain tyhjäntoimittajain elämää. Sellaiseen eivät riitä varakkaampienkaan kansojen varat, mitä sitten meidän. Lisäksi tulee kallis edustus ulkomailla. Mutta mikäpäs auttaa kun — käyttääkseni vanhan kansanrunoilijan säettä — on herra teillä, toinen meillä. Ja jokaiselle niistä pitäisi hankkia virka. Siksi on virkojen lukua lisättävä yhä. Mutta lisäämään pyritään myöskin niihin pyrkijöitä, koskapa on perustettu kolme uutta yliopistoa, vaikka tähän asti on yksikin ehtinyt valmistaa enemmän kuin tarpeeksi virkamiehiä. Sillä tavalla sitä pitää kansan ja maan varoja hoitaa! Mutta jos on kysymyksessä kansaa varten koulujen perustaminen, kuten esim. yleinen oppivelvollisuus viime talvena, tahi työttömyyden torjuminen ja palkkojen nostaminen, niin silloin kuuluu kuin kuorossa siltä taholta: valtion varat eivät riitä! Kun jokaisesta tyhmästä ja tylsästä talonpoika-jullista koetetaan leipoa ylioppilas, t. s. tehdä herra, niin sitä varten pitää olla "suojeluskunnat" senkin seitsemine virkoineen ja sotajoukko. Sillä eiväthän nuo nousukkaat kykene kuitenkaan mitään muuta tekemään kuin korkeintaan punikkeja mäkeen viemään, tahi olemaan mukana kaikenlaisisa retkueissa, milloin Aunuksessa, milloin Virossa ja milloin taas jossakin muualla, missä ihmisen tappamista ammattimaisesti harjotetaan.

✣

Tämmöiseksi kuvataan asema Suomessa.

Suomen markan kutistumisen pohjimmaisena syynä sotavuosien jälkeen on viennin ja tuonnin suhdaton erotus. Tietysti on valuuttakeinottelullakin osansa siinä. Suomi on köyhä maa luonnonrikkauksiin nähden, joten sen täytyy tuottaa maahan runsaasti elintarpeita, raaka-aineita ja teollisuustavaroita (näiden lisäksi vielä suunnattomasti ylellisyystarpeita, sillä Suomen yläluokka rakastaa erikoisesti niin sanottua herras-elämää, enemmän kuin varat kannattaisivat). Suomi tosin tuottaa melkoisesti vientitavaroita, kuten puutavaraa, karjantuotteita, mesäntuotteita, j.n.e., joten kauppabalanssi ei olisi niinkään epäedullinen, mutta ulkomailla vallitsevan pulan ja Venäjän kauppasaarron takia ei Suomi ole voinut myydä tuotteitaan. Sitäpaitsi sillä on naapureinaan voimallisia kilpailijoita. Kuten tiedetään oli Venäjä Suomen tavaroiden suurin vientimaa, josta sen talous oli ja on vieläkin luonnollisessa riippuvaisuudessa, mutta vallankumouksen jälkeen on Venäjän kauppa ollut suljettu. Sokeana antautui Suomen porvaristo imperialististen maiden Neuvosto-Venäjän saarto- ja sotapolitiikkaan, luulotellen itselleen Venäjän köyhälistövallan kukistuvan. Neuvosto-Venäjä ei kuitenkaan ole kukistunut, vaan on entistään elinvoimaisempi. Suurpäisellä ylimielisyydellä on hyljätty kaikki Venäjän kauppatarjoukset, seurauksella, että nyt on tultu siihen missä ollaan. Suomen teollisuuden pyörät eivät ota pyöriäkseen, suuria varastoja tuotteita on kasaantunut, suuret liikelaitokset keikahtelevat ja työttömyys lisääntyy.

Vasta nyt on Suomen porvaristo havahtunut. Se näkeekin pelanneensa korttinsa väärin. Vastenmielisesti sen täytyy taipua pakon alle, kutsua maahan Venäjän kauppavaltuuskunnan ja lähettää oman kauppavaltuuskuntansa Venäjälle tutkimaan kaupan mahdollisuuksia. Tämä valtuuskunta on nyt palannut ja nähnyt mahdollisuudet "tyydyttäviksi", mutta, kuten valtuuskunnan johtaja Hovilainen oli pakotettu tunnustamaan, saapui valtuuskunta Venäjälle "3—4 kuukautta liian myöhään". Venäjä olikin jo ennättänyt tilata muista maista niitä tarpeita, joita Suomen porvari olisi voinut myydä. Suomen porvari herää nyt näkemään oman tyhmyytensä seuraukset, suurempien maiden viisaat kauppapolitikot ovat ennättäneet ennemmin ja Suomen porvari saa tyytyä nyt kaupan rippeisiin, se on: "ryssä" ostaa Suomesta jos tykkää ja jos hinnoissa sovitaan, muuten ei. Vielä puoli vuotta sitten olisi Venäjä maksanut edullisia hintoja esim. maanviljelyskaluista, mutta solmittuaan kauppasuhteita suurten teollisuusmaiden kanssa ja tehtyään suuria tilauksia Saksasta, Englannista ja Amerikasta, ei Venäjä ole enää nykyisin pakotettu maksamaan mitä hintoja tahansa. Ja vain vähän mahdollisuutta on Suomella tulla Venäjän kaupan kauttakulkumaaksi, siihen nähden ovat toiset reunavaltiot verrattomasti edullisemmassa asemassa.

Liian myöhään on Suomen porvaristo herännyt. Tyhmän sokeana se käänsi selkänsä kaupalle, joka olisi voinut muodostua sen rappeutuneen talouden hetkelliseksi pelastajaksi ja saa nyt kärsiä seuraukset. Ne etuisuudet, mitkä vielä taannottain olisivat olleet käytettävissä, ovat nyt perin vaikeasti saavutettavissa. Jotka jumala tahtoo hävittää, ne lyö hän sokeudella, soveltuu erikoisesti Suomen porvariin.

UNIOIDEN "TAANTUMUKSELLISUUTTA" EI SAA PAKOILLA

Kysymys suhtautumisesta vanhoillisiin unioihin on vallankumouksellisen työväestön yksi tärkeimpiä kysymyksiä. Uniojärjestöt ovat olemassa, niiden juuret juontuvat syvälle porvarillisen yhteiskunnan kehityskulkuun. Ne ovat poiskitkemättömät. Miljoonia työläisiä seuraa tänäpäivänä vanhoillisia unioita.

Luokkatietoiset ja vallankumoukselliset työläiset tässä maassa ovat sellaisessa asemassa, että heidän yhä edelleen täytyy työskennellä vanhoillisisakin unioissa. American Federation of Laborin vanhoillisuudesta ja sen kapitalismia puolustavasta luonteesta ei päästä sillä, että kieltäydytään toimimasta ja kuulumasta unioihin, jotka kuuluvat tähän liittoon.

"Industrial Unionist"-lehdessä käsitellään tätä kysymystä Minneapolissa sattuneen tapauksen perusteella. Siellä joukko hyviä työläistovereita on repinyt A. F. of L. jäsenkorttinsa ja eronnut siitä. Lehti osottaa, että tämä on mitä voimakkain osotus siitä, että työläiset ovat kyllääntyneet siihen kräftäykseen, jota mainitussa liitossa harjotetaan ja samalla kerralla on se syvä sympatian osotus uutta unionismia, I. W. W.-liittoa kohtaan. Mutta samalla kuin meille on tärkeä kumouksellisen hengen säilyttäminen, emme me kuitenkaan voi tyytyä pelkkään protesteeraamiseen. Eroaminen vanhoista unioista muodostuu näissä oloissa vain vastalauseen esittämiseksi, kielteiseksi protestiksi. Niin kauan kuin radikaalisemmilla unioilla ei ole kontrollia työsuhteisiin, niin kauan kuin niillä ei ole sitäkään vaikutusvaltaa työ- ja palkkaoloihin, kuin mitä monilla aloilla vanhoilla suurilla unioilla on, niin kauan eivät työläisten suuret joukot ole valmiita jättämään vanhoja unioita ja liittymään uusiin. Ja uuden union perustaminen tuottaa sangen vähän tuloksia jollekin sellaiselle työalalle, jossa suuri enemmistö työläisistä työsuhteiden pakotuksesta kuuluu vanhoihin unioihin, eikä ole valmis niistä eroamaan. Jos työläiset ilman muuta eroavat vanhoista unioista, missä niillä on kontrollivaltaa työsuhteisiin, ajavat he itse itsensä yksinkertaisesti kadulle ja ulos kaikesta vaikutusmahdollisuudesta ja kosketuskohdista suuriin järjestyneisiin työläisjoukkoihin.

Epäilemättä tehokkaampi ja parempi tapa on, että radikaalisemmat työläiset kuuluvat vanhoihin unioihin ja toimivat siellä. Niin sanottuja "kahden kortin" miehiä alkaa olla yhä enemmän eri unioissa. Unioissa alkaa olla kommunistisen yhteiskunnan hyväksi työskenteleviä työläisryhmiä, jotka niinikään niissä työskentelevät varmojen suunnitelmien mukaan. Industrialistista unionismia kannattavien tulee vanhoissa unioissa olen olla keskenään tiukasti yhteistoiminnassa, muodostaa omia ryhmiään, jotka määräävät käytännöllisen toimintatavan unioissa ja jotka sitovat yksityiset jäsenet yhteisen toimintatavan noudattamiseen. Kun tällaisia ryhmiä muodostetaan ja pysytään kosketuksissa alkeellisemmalla luokkatiedon asteella olevien työläisten kanssa järjestössä, niin tulokset industrialistisen unionismin hyväksi ovat paljoa suuremmat kuin mitä kyetään saavuttamaan sen kautta, että suuttuneina, pelkkien mielialojen palvelemiseksi heitetään koko vanha unionismi omiin hoteisiinsa ja yritetään mennä uuteen. Uusi unionismi ei synny vain protesteeraamalla. Se ei synny vaikka me kuinka vihaisimme ammatillista järjestymistä ja A. F. of L. kräftäystä. Se syntyy vasta sen kautta kun me kykenemme saamaan ne miljoonaiset työväenjoukot tietoiseksi siitä, että heidän etunsa ovat ristiriitaiset niiden toimintatapojen kanssa, jolle ammattiunionismi perustuu.

Mainittu lehti toteaa, että englantilaiset ja ranskalaiset radikaaliset unionistit ovat työskennelleet vanhoissa unioissa, perustaneet omia ryhmiä unioihin ja siten saavuttaneet tuloksia. Niin paljon kuin Amerikan kumouksellisilla työläisillä tässä suhteessa onkin vaikeuksia, on ne sittenkin voitettava ja ne voidaan voittaa vain tätä tietä.

Vallankumouksellinen ja luokkatietoinen työväestö, joka on ottanut tehtäväkseen niinkin suuren työn kuin kapitalistisen järjestelmän poistamisen, ei voi, eikä sen saa säikkyä taloudellisten järjestöjen "taantumuksellisuutta".

— Vallankumouskausien aikoina historiallinen luomisvoima esiintyy huomattavasti laajemmalla alalla, rikkaampana, tietoisempana, suunnitelmanmukaisemmin, järjestelmällisemmin, rohkeampana ja räikeämpänä kuin pikkuporvarillisen, reformistisen edistyksen kausina.

Lenin.

— Sosialidemokraattiset herrat, uskollisina tottumuksilleen kapitalistisen järjestelmän ainoasta ja oikeasta hyvyydestä, toimivat tuotantolaitosten kansallistuttamisen puolesta uskoen sillä asiat paranevan, käsittämättä ensinkään, että he tällä pyrkimyksellään kapitalistisen valtion sisällä suunnattomasti voimistuttaisivat ja järjestäisivät kapitalisteja, mutta tällä valtiososialismillaan tekisivät työläiset valkoisiksi orjiksi. Tällainen sosialismi ei merkitse hyötyä proletariaatille, ei hänen perheelleen, vaan hyötyä ihmiskunnan sortajille.

JUTUN JATKOA

Sotalaivojen hinta kohonnut suunnattomasti

Wisconsinin valtion edustaja, Frear, piti äskettäin kongressissa puheen, jossa hän selosteli sotakulunkeja ja kiinnitti erikoisesti huomiota laivaston rakennuttamisessa kustannusten kohoamiseen. Tässä kohdassa hän lausui:

"V. 1922 laivastomenoarvio, joka jo nyt on läpäissyt edustajahuoneesa, sisältää $396,000,000:n menoerän v. 1916 laivastolain toteuttamiseksi, jonka aikoinaan arvioitiin maalle tulevan maksamaan $544,700,000. Tämän v. 1916 laivasto-ohjelman toteuttaminen on jo niellyt tähän mennessä $538,270,000 ja tulee vaatimaan toisen saman verran ennenkuin se on toteutettu. Tosiasiassa nykyisten kustannusten valossa v. 1916:n laivasto-ohjelman toteuttamisen arvellaan maksavan likipitäen puolitoista biljoonaa dollaria, missä ei lainkaan ole otettu huomioon laivaston suunnattomia juoksevia menoja.

"Me parhaillaan rakennutamme 17 suurinta kokoa olevaa taistelulaivaa, joitten hinta on $40,000,000 kappale. Vain viisi lyhyttä vuotta sitten oli ensiluokkaisen taistelulaivan hinta yksi kolmasosa tästä. Jokainen keskiarvoltaan maan viisihenkinen perhe tulee jokaisesta tällaisesta taistelulaivasta maksmaan $2 verojen muodossa, eli kaikkiaan näistä aluksista $34. Nykyään on jokaisen taistelulaivan ja taisteluristeilijän rakennuttamiskustannukset noussut niin suureksi, että se on enemmän kuin kaksi kertaa kalliimpi kuin kansallisen hallitusrakennuksen rakennuttamiskustannukset ja vastaa enempää kuin kahta kolmatta osaa Yhdysvaltojen v. 1920 kasvatukseen ja tieteitten edistämiseen yhteensä käyttämästä summasta. Jos laivastodepartementin vaatimuksiin suostutaan, niin jokainen perhe Yhdysvalloissa sen tyydyttämiseksi joutuu maksamaan joka vuosi keskimäärin $25.00.

"Laivasto ja armeijakulungit", sanoi edustaja Frear, "sellaisina kuin ne edustajahuoneessa hyväksyttiin tulevaa vuotta varten, nousevat $719,000,000, eli $100,000,000 korkeammiksi kuin kaikki hallituksen menot v. 1913. Nämä molemmat menoarviot ovat parhaillaan senaatin käsiteltävinä ja niitten ollessa yksistään senaatin valiokuntien käsissä, on niitten yhteinen kokonaissumma kohonnpt yli 800 miljoonaan dollariin. Toisin sanoen v. 1922 tullaan Yhdysvaltain hallituksen taholta käyttämään yksinomaan sotatarkoituksiin 33 pros. enemmän kuin kahdeksan vuotta sitten kaikkiin hallituskustannuksiin yhteensä.

"Ja kuitenkin olemme me kaikki väsyneet veroihin ja samaten myöskin koko muukin maailma. Ja kaiken lisäksi laivoja rakentaessamme me vielä tiedämme, että ensiluokan taistelulaiva, joka nyt maksaa $40,000,000, ei huomenna enää häävin kelpaa toisen luokan laivaksi taistelussa ja päivän sen jälkeen se tuomitaan auttamattomasti romuläjään..."

Erään "avustajamme" filosofiaa

Toverin lukuisain kirjeenvaihtajain ja avustajain joukossa tapaa muutamia kummallisia "ilmestyksiä" joiden tuotteista kuvastuu kapitalistisen järjestelmän turmiolliset vaikutukset sorretun luokan jäsenten olemukseen. Kahden luokan välillä taphtuvassa ankarassa kamppailussa "elämän kruunusta", vain voimakkaimmat sorretun luokan jäsenistä jaksavat seisoa horjumattomina, heikot väsähtävät ja kaatuvat maahan tai jäävät joko ruumiillisina tai henkisinä raajarikkoina laahustamaan elämän mutkaista polkua.

Joskus viimemainitunlaiset saavat omituisia päähänpistoja. He alkavat kirjoitella sanomalehtiin, välittämättä vähääkään siitä saavatko he lehdessä tilaa taikka ei. He kirjoittelevat kirjoituksen kirjoituksen perään ja lähettävät toimitukselle, eivätkä koskaan kysy miksi heidän tuotteitaan ei julkaista.

Yksi tälläinen epäitsekäs "avustaja" on Toverilla Seattlessa. Hän käyttää nimeä "Höpsis" ja koska hän on niin monta kertaa kirjoittanut lehteemme saamatta tuotteilleen julkisuutta, niin saakoon tilaa kaksi hänen viimeistä tuotettaan, koska ne ovat tavallaan huvittavia ja osoittavat kirjoittajan omaavan lennokkaan mielikuvituksen. Kas näin hän rilosofeerailee:

"Arv. Toverin toimitus.

"Olen kuljeskellut paikasta toiseen, etten ole ollut tilaisuudessa teitäkään lähestyä. Nyt kun saavuin taas kotokylään niin jutustelen jotain.

"Tällä kertaa mottoni on: Jos kissa sais siivet, loppuisi pian varpuset. Ja jos ihminen sais kaikki mitä hän toivoo — kellä olis sitten jotain?

"Lueskellessa lehteänne, huomaa siinä kaiken muun ruikutuksen ohella myöskin sääliä farmareitakin kohtaan. Miksi, on minulle arvoitus. "Varmari" tuo enimmältä osalta kirkossa käypä kansa — sitäkin nyt pitää sääliä. Juu — maastaan se tahtoo summan, jonka rahan räntty on puolta suurempi kuin hänen vuotuinen tulonsa on. Jyväbushelista pitäisi saada ainakin viisi dollaria, munista 50 sentistä dollariin tusinalta, lihasta 5 dollaria paunalta, perunoista $2.50—15 dollariin säkiltä ja enemmänkin, jos vain sais. Eikä koskaan kävis omaantuntoon, että tuo olisi liian paljon. Hyviä hintoja nuo olisi, mutta farmarille ei koskaan johtuisi mieleenkään kuka noita tuotteita ostamaan pystyisi.

"Ja samanlainen se rehellinen päiväpalkkatyöläinenkin. Eihän sillä olisi mitään väliä kuka kadehtitut työn hedelmät vois lunastaa, jos vaan itse sais. Pian sitä pääsee selville mailman menosta, jos vain itse kukin tarkastaa omaa itseään ja jos itsensä ja omat paheensa korjaa, niin siinä sitä onkin kylläksi mitä voi tehdä. Höpsis.

Muutaman päivän kuluttua saapui samalta "avustajalta" toinen kirjoitus, joka kuuluu näin:

"Olen monasti ihmetellyt kuinka te viitsitte noin kauheasti "puffata" ryssää. Leipä — leipä lienee tuohon suurimpana tekijänä. En usko, että teiltä tietoisuutta puuttuu. Mitä elämä on Venäjällä, ja mitä se on täällä? Jokapäiväinen elämähän jo meitä vanhassa maassa opetti, että moinen veljeys ei ylety pitemmälle kuin siihen asti, että veljet on niin tyyten kynitty, ettei niitä enään kannata nuoleskella. Minä en ole nähnyt yhtään tapausta, että edes kaksi veljestä olisi sopinut asumaan yhtä taloa, jos vaan heillä on vaimot ollut.

"Kapteeni ja pullari siellä teidän kylässä elämäänsä jatkaa ainoastaan lain turvissa.

"Mikään työkalu ei sovi maalla eikä merellä yhteisesti käytettäväksi, jos vain kaksikaan sen omistaa. Urakkatyössä, missä ikänä sitä on — on työtoverien kesken alituista riitaa. Toinen on aina olevinaan parempi kuin toinen. Ja nyt te muka ihan tosissanne uskotatte raskaan työn raatajaveljille, että koko mailman köyhälistökin sopii sovussa yhteen, jos vain — niin, jos vain —ottaa ja sovittaa. Mutta — jos me sopisimmekin — mihinkäs kellokkaat pannaan?

"Jaa, no — mehän ollaankin nyt itse ohjaksissa. Laki (Suomen hallitusmuodon peruslaki, l:nen pykälä) asettaa päätehtäväkseen toisen ihmisen toista vastaan kaikkinaisen riistämisen lopettamisen j.n.e.

"Ajatelkaa, pojat, — tuossa se on puru, joka kestää nieleskellä."

Yhdysvaltain kansallisrikkaus sodan jälkeen

Yleensä vallitsee se käsitys, että Yhdysvaltain kansallisrikkaus on suuren maailmansodan johdosta suunnattomasti lisääntynyt. Tämä käsitys ei sellaisenaan kuitenkaan vastaa todellisuutta. Tosin on amerikkalaisten miljonäärien lukumäärä sodan johdosta lisääntynyt monilla tuhansilla, mutta kansallisrikkaus ei sen sijaan ole sanottavasti kohonnut. Tehtyjen laskelmien mukaan on Yhdysvaltain kansallisrikkaus vuodesta 1914 vuoteen 1921 kohonnut 2,564 dollarista 2,800 dollariin asukasta kohti. Tämä lisääntyminen on kuitenkin enemmän näennäistä kuin todellista. Nuemroissa ilmenevä lisääntyminen aiheutuu miltei kokonaan omaisuuksien rahassa määritellyn arvon kohoamisesta, eli oikeammin rahan arvon alenemisesta. Sodan alkuaikoina, jolloin Yhdysvallat toimivat eurooppalaisten maiden muonittajina, niiden kansallisrikkaus kyllä toisten maiden kustannuksella kohosi, mutta sinä aikana kuin Yhdysvallat ottivat aktiivisesti osaa sodankäyntiin, tuli alkuaikoina saavutettu hyöty tykkänään kulutetuksi.

Kun näin on asianlaita Yhdysvalloissa, jotka olivat osallisia sodassa ainoastaan puolitoista vuotta, silloin on itsestään selvää, että kaikissa eurooppalaisissa valtioissa, niin voittajissa kuin voitetuissakin, on kansallisrikkauden täytynyt huimaavasti alentua.

Bolshevikijohtajat englantilaisten kuvanveistäjättärien mallina

(Sosialistisesta aikakauslehdestä)

Clare Cheridan on kirjoittanut Russian Portraits ("Venäläisiä muotokuvia"), Lontoo 1921.

Alku on sangen romanttinen. Tekijätär, Englannin ylhäisimpiin piireihin kuuluva kuvanveistäjätär, saa päähänpiston pyytää Lontoossa oleskelevia bolshevikkijohtajia — Kamenew ja Krasin — malleikseen.

Ei ole vaikeata kuvitella hämmästystä eikä myöskään syitä heidän myöntymiseensä.

Sillä ensiksikin on rouva Sheridan läheisintä sukua bolshevikien vaarallisimman vastustajan kanssa Englannissa. Hän on ministeri Churchillin serkku. Hän on tehnyt Churchillista hyvin tunnetun rintakuvankin. Kai Kamenewin silmät olivat tavallista pyöreämmät kun rouva Sheridan reippaasti astui hänen kansliaansa Lontoossa.

Mutta varmaa lienee, että kuka mies tahansa olisi antautunut niin viehättävän naisolennon edessä.

Rva Sheridan on viimeisestä valokuvastaan päättäen sangen nuori ja hurmaavan kaunis kuin vain englantilainen vallasnainen voi olla. Hän on vanhempainsa ainoa tytär. Hänen miehensä, kuuluisan "skandaalikoulun" tekijän jälkeläinen, kaatui sodassa. Hän elättää nyt itsensä ja molemmat ihanteellisen kauniit lapsensa (joista kirjassa on liikuttava valokuva) kuvanveistolla. Hänen muotokuvassaan täytyy todeta klassillinen kasvosoikio, ihanat silmät, suora hyvin kaunis nenä, aistillinen, suletu suu ja nuortea kaula.

Oli enemmän kuin luonnollista että Kamenew tälläisen ihanan olennon edessä antautui ja suostui. Sen teki paljoa kylmäverisempi ja vanhempi Krasinkin, vaikkei hän heti ymmärtänyt, mistä oli kysymyskään.

Siksipä tapaamme molemmat — niin toinen kuin toinenkin vankka perhemies, Kamenew yli 40, Krasin yli 50 vuotta., edellinen naimisissa Trotskyn sisaren kanssa — elokuussa 1920 istumassa malleina rva Sheridanin atelierissä.

Siihen supistui epäilemättä Krasinin suhde tähän rohkeaan naiseen. Kamenew oli nuorempi ja innostuneempi. Hän lähetti taiteilijattarelle punaisia ruusuja — valitettavasti vaaleanpunaisia, huudahtaa rva Sheridan: Kamenew oli värisokea ja väitti niitä tummanpunaisiksi! — kävi hänen kanssaan kattereissa ja ravintoloissa, souteli kuutamoilloin hänen seurassaan puistojen lammikoilla, kirjoitti hänelle runoja, joissa hän vertaili kaunotarta Venukseen, lauleli hänelle Volgan laivamiesten lauluja ja kertoi hänelle välistä tuntikausia yhtämittaa Venäjän köyhälistön vallankumoustaisteluista.

Eipä siis ihme, että rva Sheridan lopulta innostui ja että kädenkäänteessä sovittiin yhteisestä matkasta Venäjälle, jossa rva Sheridan saisi tilaisuuden muovailla tunnetuimmat bolshevikkijohtajat. Tuttavien ja sukulaisten varoitukset eivät voineet horjuttaa hänen päätöstään. Hän oli ihastuksissaan bolshevikien rohkeudesta, heidän epäitsekkäästä antautumisestaan, heidän syvästä aatteellisuudestaan. Hän tahtoi, maksoi mitä maksoi, lähteä Leniniä katsomaan ja sylissään tuomaan hänen päänsä Englantiin.

Syyskuun 11 p:nä 1920 lähtivät he matkalle. Viikko myöhemmin sivuutettiin Venäjän raja. Marraskuun 9 p:nä sivuutti rva Sheridan sen toisen kerran kotimatkallaan Englantiin ja laatikoissan savesta muovailtuja rintakuvia Leninistä, Trotskysta, Sinovjewista ja Djerzhiskysta.

Kirjassa kuvataan varsin seikkaperäisesti keskustelut kahden ensinmainitun kanssa. Lenin näytti maailmankuulua hymyään mutta samalla epäluuloaan rva Sheridanin porvarillisen sivistyksen vuoksi. Trotskyssa oli miellyttävintä hänen sulosointuinen äänensä. Mutta muuten mikä suu! "Hän avasi suunsa ja naksautti hampaansa yhteen osoittaakseen minulle, että hänen alaleukansa oli kiero. Niin tehdessään hän muistuttaa ärisevää sutta. Kun hän puhuu, loistavat hänen kasvonsa ja silmät leimahtelevat. Trotskyn silmät ovat Venäjällä yleisen puheen esineenä ja häntä nimitetään "sudeksi". Hänen nenänsäkin on kiero ja näyttää murtuneelta. Jos se olisi suora, olisi hänen proffiilinsa erinomaisen kaunis. Edestäpäin katsottuna on hän Mefisto. Hänen kulmakarvansa, kohoavat kulmioon ja kasvojen alaosa suippenee terävään ja uhmailevaan partaan... Hän on sivistynyt ja paljon lukenut mies. Hän on hyökkäävä ja kiivas politikko, mutta hän voi myös esiintyä pahankurisena ja nauravana koulupoikana, hymykuopat poskissa."

Tshitsherin oli pieni mies ruskeissa housuissa ja eriväriseissä takissa, nopealiikkeinen, aina kiireessä. "Hän on eriskummallinen henkilö, joka elää kuukausimääriä ulkoasiaintoimistossa suljettujen akkunain takana käymättä milloinkaan ulkona. Hän on vaatinut sinne järjestettäväksi makuuhuoneen, sillä, kuten hän sanoo ,hänellä ei ole aikaa mennä kotiin nukkumaan. Hän työskentelee yökaudet, ja jos sähkösanoma saapuu päivällä, on hänet herätettävä. Hänen yönsä ovat päiviä, mutta hänen päivänsä eivät ole täydellisiä öitä. Hänellä ei ole aavistustakaan ajasta, eikä hän tajua, että toiset ihmiset elävät eri lailla. Hän kääntyy jonkun toverin puoleen puhelimella kello 3 tahi 4 aikoihin aamulla mitä vähäpätöisimmässäkin asiassa. Hän tekee itse kaiken työnsä eikä kutsu kirjuria, eikä lähettiä, vaan juoksee itse papereineen toisiin osastoihin. Hän elää hermojensa varassa, joten vähäisinkin asia saa hänet liikkeeseen. — Minulle on kerrottu hänen olevan enkelin ja pyhimyksen. Mikäli minä näin olkin hän levoton ja kiihoittunut lintu. Tuntuu naurettavalta, että häntä pidetään puolueen "gentlemannina". Hän on hyvästä suvusta ja rikas, mutta omaisuutensa hän on antanut kansalle."

Tshitsherinin oikeana kätenä on Karahan, armenilaista sukuperää, mies jota Radek kerran kutsui "klassillisen kauniiksi aasiksi". "Hänen kasvonsa", kertoo meille rva Sheridan, "ovat hyvin ihanat, ikäänkuin norsunluusta kaiverretut. Hän on suuri arvoitus. Hän elää paremmalla tavalla kuin ketkään muut, polttaa parhaita sikaareja, ajaa toimistoonsa vaunuilla ja näyttää astrakaniturkissaan ja lakissaan mitä hyvinvointisimmalta herrasmieheltä. Hän tekeekin tiettävästi hallitukselle hyvin suuria palveluksia, sillä muuten häntä ei siedettäisi. Luullakseni Lenin kerran kysyi, mihin häntä tarvitaan, jolloin hä-